
Turvallisuuslautakunta

Aika	19.11.2025 klo 13:00 -	
Paikka	Ristonmaan keskuspaloasema, Salontaipaleentie 6, Johtokunnan huone sekä Teams	
Osallistujat		
Läsnä	Nimi Asp-Dalfidan Katri Kokko Sari Ahlgren Jyrki Aho Hannu Jäntti Sinikka Kiiskinen Kari Kovanen Anne Krook Anu Kyrö Mika Lilja Katri Mäki Tapani Seppä Moona Suuronen Ilari Humalajoki Johanna	Tehtävä puheenjohtaja varapuheenjohtaja jäsen jäsen jäsen jäsen jäsen jäsen jäsen jäsen jäsen jäsen jäsen varajäsen
Muu	Mensala Ville Saarelainen Seija Hirsjärvi Irma Ylälehto Jani Kallimo Kati Oksanen Simo Paahto Marena Kinnunen Kati Ervasti Tytti	esittelijä, pelastusjohtaja, toimialajohtaja pöytäkirjanpitäjä, hallintopalvelupäällikkö aluehallituksen edustaja aluehallituksen puheenjohtaja vs. hyvinvointialuejohtaja riskienhallintajohtaja sosiaalihuollon johtaja johtajaylilääkäri vs. johtajaylihoitaja

Käsiteltävät asiat

Asia	Otsikko	Sivu
52	Laillisuus ja päätösvaltaisuus	3
53	Pöytäkirjan tarkastus	4
54	Työjärjestyksen hyväksyminen	5
55	Ajankohtaiset asiat	6
56	Keski-Suomen hyvinvointialueen neljännesvuosikatsaus 1-9/2025	7
57	Hyvinvointialuejohtajan talousarvioesitys 2026 ja toiminta- ja taloussuunnitelma 2027-2030	19
58	Sosiaali- ja terveydenhuollon palvelustrategian laatiminen	26
59	Läsnäolo- ja puheoikeuksien lisääminen nuorisovaltuuston kokouksiin	31
60	Ilmoitusasiat	32
61	Muut asiat	33
62	Sosiaali- ja terveydenhuollon palveluverkkotyön toinen vaihe	34

Turvallisuuslautakunta

19.11.2025

52**Laillisuus ja päätösvaltaisuus**

Turvallisuuslautakunta 19.11.2025

Hyvinvointialuelain 108 § mukaan muu toimielin kuin aluevaltuusto on päätösvaltainen, kun yli puolet jäsenistä on läsnä. Läsnäoleviksi katsotaan myös ne toimielimen jäsenet, jotka osallistuvat kokoukseen sähköisesti.

Tästä kokouksesta on annettu tieto hallintosäännön 150 ja 151 §:n mukaisesti.

Kirjallinen kutsu on toimitettu sähköisesti turvallisuuslautakunnan jäsenille 13.11.2025.

Päätösehdotus

Todetaan kokouksen laillisuus ja päätösvaltaisuus.

Päätös

Turvallisuuslautakunta

19.11.2025

53

Pöytäkirjan tarkastus

Turvallisuuslautakunta 19.11.2025

Hyvinvointialueesta annetun lain 95 §:n mukaan pöytäkirjan tarkastamisesta annetaan tarpeelliset määräykset hallintosäännössä.

Hallintosäännön 169 §:n mukaan pöytäkirja tarkastetaan toimielimen päättämällä tavalla. Pöytäkirja voidaan tarkastaa ja allekirjoittaa sähköisesti. Toimielin valitsee jokaisessa kokouksessaan kaksi läsnä olevaa jäsentä tarkastamaan kokouksesta laaditun pöytäkirjan siltä osin kuin pöytäkirjaa ei tarkasteta kokouksessa.

Pöytäkirja allekirjoitetaan ja tarkastetaan 25.11.2025 mennessä.

Päätösehdotus

Turvallisuuslautakunta valitsee pöytäkirjantarkastajiksi Katri Liljan ja Tapani Mäen sekä varalle Kari Kiiskisen ja Moona Sepän.

Päätös

Turvallisuuslautakunta

19.11.2025

54

Työjärjestyksen hyväksyminen

Turvallisuuslautakunta 19.11.2025

Käsiteltävät asiat ilmoitetaan ennalta jaetussa kokouskutsussa ja sen mukana seuranneessa esityslistassa.

Asiat käsitellään esityslistan mukaisessa järjestyksessä, jollei toimitella toisin päätä.

Päätösehdotus

Hyväksytään työjärjestys esityksen mukaisesti.

Päätös

Turvallisuuslautakunta

19.11.2025

55

Ajankohtaiset asiat

Turvallisuuslautakunta 19.11.2025

1. Pelastustoimen ajankohtaiskatsaus
pelastusjohtaja Ville Mensala
2. Pelastustoimen palvelut vuonna 2024 – valtakunnallinen asiantuntija-
arvio
pelastusjohtaja Ville Mensala

Päätösehdotus

Merkitään ajankohtaiset asiat tiedoksi.

Päätös

Liitteet

Liite 1 Pelastustoimen palvelut vuonna 2024 Aluehallituksen valtakunnallinen asiantuntija-arvio

Turvallisuuslautakunta

19.11.2025

56

Keski-Suomen hyvinvointialueen neljännesvuosikatsaus 1-9/2025

Aluehallitus 28.10.2025 § 299

Valmistelija

talousjohtaja Aija Suntioinen p. 040 185 9985

Selostus asiasta

Yleistä

Aluevaltuusto hyväksyi hyvinvointialueen vuoden 2025 talousarvion kokouksessaan 10.12.2024 § 70 ja aluehallitus sitä tarkentavan käyttösuunnitelman kokouksessaan 25.2.2025 § 53. Lisäksi aluevaltuusto hyväksyi kevään talousarviomuutokset kokouksessaan 6.5.2025 § 37 sekä syksyn talousarviomuutokset 9.9.2025 § 61. Keski-Suomen hyvinvointialueen talousarvion mukaiset (ulkoiset) menot ovat noin 1,5 miljardia euroa. Muutostalousarvio on 74,1 miljoonaa euroa alijäämäinen.

Vuoden 2025 toiminnasta ja taloudesta raportoidaan aluehallitukselle ja aluevaltuustolle siten, että

- neljännesvuosikatsaukset käsitellään päätösasioina aluehallituksessa ja aluevaltuustossa
- talouden tasapainottamistoimenpiteiden toteutumisesta raportoidaan neljännesvuosikatsausten yhteydessä
- kuukausiraportit toimitetaan aluehallitukselle tiedoksi portaaliin kuukausittain.

Lisäksi hyvinvointialueen johtoryhmässä seurataan talouden toteumaa ja ennustetta sekä tuottavuusohjelman toimenpiteiden ja muiden talouden tasapainottamistoimenpiteiden etenemistä kuukausittain. Talouden seurantaa ja raportointia tehdään kuukausittain myös muilla organisaatiotasolla.

Neljännesvuosikatsauksia tehdään kolme kertaa vuodessa; tammi-maaliskuun, tammi-kesäkuun (puolivuosisikatsaus) ja tammi-syyskuun tiedoilla. Neljäs eli viimeinen raportti on tilinpäätös, joka kattaa koko vuoden seurannan.

Hyvinvointialueen tammi-syyskuun 2025 neljännesvuosikatsaus on liitteenä.

Talous

Kolmannen vuosineljänneksen tulos on alijäämäinen ollen -44,2 miljoonaa euroa. Ulkoisten toimintatuottojen toteuma, 117,6 miljoonaa euroa on 92 %

Turvallisuuslautakunta

19.11.2025

kaudelle jaksotetusta muutostalousarviosta, toteuma on edellisvuoden vastaavaa toteumaa 0,5 % pienempi (118,2 M€). Ulkoisten toimintakulujen kertymä on 1 089,8 miljoonaa euroa, mikä on 2,3 % edellisvuoden vastaavan ajankohdan toteumaa suurempi (1 065 M€). Hyvinvointialueen kolmannen vuosineljänneksen perusteella tilinpäätökseen ennustetaan 80,8 miljoonan euron alijäämää. Alijäämäennuste on suhteessa muutostalousarvioon noin 6,7 miljoonaa euroa heikompi. Suurimmat erot talousarvioon syntyvät sosiaali- ja terveystalouden toimialan osalta.

Vuoden 2025 talousarvion sisältämällä talouden sopeuttamistoimilla tavoitellaan 50,3 miljoonan euron vaikutusta, joista syyskuun loppuun mennessä on toteutunut 56,7 %, eli 28,5 miljoonaa euroa. Toimenpiteiden vaikutuksista on ennusteen mukaan toteutumassa yhteensä noin 45,5 miljoonaa euroa. Siltä osin kuin on tunnistettu, että alkuperäiseen talousarvion sopeuttamissuunnitelmassa tavoiteltuja vaikutuksia ei täysimääräisesti saavuteta, on suunniteltu korvaavia toimenpiteitä.

Suunnitellut talouden sopeuttamisen toimenpiteet eivät riitä vuosina 2023 ja 2024 syntyneen kumulatiivisen alijäämän, 255 miljoonaa euroa kattamiseen. Kumulatiivisen alijäämän sekä vuoden 2025 talousarvion toteuttamiseen tarvitaan edelleen aktiivista sopeuttamista. Kumulatiivisen alijäämän kattamissuunnitelma on tarkentunut talousarvion valmistelun yhteydessä. Aluehallituksen päätöksen mukaisesti kumulatiivinen alijäämä katetaan taloussuunnitelmakauden 2026–2030 loppuun mennessä. Mikäli talousarvio toteutuu ennusteen mukaisena, tulee taloussuunnitelmakausien sopeuttamistarve kasvamaan talousarviolylytystä vastaavasti.

Alijäämän hillitsemiseksi loppuvuoden aikana toteutetaan useita toimenpiteitä.

Talouden ohjeet syksyn 2025 menojen hallintaan

Ohjeiden tarkoituksena on hallita loppuvuoden menokehitystä

- Prosesseissa hyväksynyt ja vastuut määrätty johtotasolle: uutta ohjeistusta annettu mm. työvoiman vuokraus vastuualuejohtajan päätös, hankintapäätökset, ostopalvelujen hinnankorotusneuvottelut
- Henkilöstö – rekrytoinnit rajoitettu, lomautuksia ja lomapäivärajoituksia
- Sote-palvelut – suoraan hankinnat vain välttämättömissä poikkeustapauksissa
- Ostopalvelusopimukset – kaikki sopimukset käydään läpi ja arvioidaan, palvelujohtaja tasolta raportointi toimialajohtajalle
- Palveluostot – vain lakisääteiset ja välttämättömät hankinnat toteutetaan
- Tavarahankinnat – ainoastaan välttämättömät, ei uusia kalusteita tai laitteita ilman kriittistä tarvetta
- Hankinnat – Loppuvuoden ajaksi otetaan käyttöön määräaikaista uusia menettelyjä, jossa palvelujohtajan, palvelupäällikön ja palveluvastaavan

Turvallisuuslautakunta

19.11.2025

on ennen päätöksentekoaan saatava vastuualuejohtajalta hyväksyntä hankinnalle.

- Koulutus, matkat, kokoukset – vain välttämättömät, etäkokoukset ja sisäiset koulutukset ensisijalla

Aluehallituksen 27.5.2025 päättämät toimenpiteet:

- Kotihoidon ja tukipalveluiden myöntämisen perusteiden muutokset 1.7.2025 alkaen 250 000€
- Ikääntyneiden ympärivuorokautisen palveluasumisen myöntämisen perusteiden muutokset 1.7.2025 alkaen 4M€
- Työtehtävien vähentäminen sosiaali- ja terveystalouden palvelutuotannossa; 100 työtehtävää 1.9 alkaen 1,8 M€
- Konsernipalveluiden säästötoimenpiteet 0,5 M€ (hallinnon tehtävien uudelleenorganisointi, henkilöstöravintoloiden ja Joutsan tuotantokeittiön lakkauttaminen, Pihtiputaan pesulan sulkeminen 2026, Äänekosken apuvälinehuollon siirto Novaan)
- Pelastustoimen säästötoimenpiteet 0,1 M€ (Keuruun paloaseman 24/7 valmiuden käynnistykseen siirto vuodelle 2026, määräaikaisten palvelussuhteiden päättäminen, vapautuvien tehtävien täyttämättä jättäminen)
- Vuokratyövoiman käytön vähentäminen 0,8 M€
- Koko henkilöstön lomautus 1-8 pv, säästötavoite vähintään 1,5 - 2 M€

Hyvinvoinnin ja terveyden lautakunnan 20.8.2025 hyväksymät toimenpiteet:

- Lastensuojelun jälkihuollon harkinnanvaraisen tuen myöntämisperusteiden muutokset 1.9.2025 alkaen 23 000 €

Hyvinvoinnin ja terveyden lautakunnan 8.10.2025 hyväksymät toimenpiteet:

- Keski-Suomen hyvinvointialueen omaishoidon tuen myöntämisen perusteet 1.11.2025 alkaen

Muut toimenpiteet

- Ilta-aikaisten kiirevastaanottojen aukioloaikojen muutos 1.9.2025 alkaen Äänekoski ja Jämsä 113 000 €

Lisäksi elokuun ennusteen perusteella sosiaali- ja terveydenhuollossa valmistellut toimenpiteet:

- Lastensuojelun lisätoimenpiteitä on valmisteltu 2,99M€ edestä muiden toimenpiteiden lisäksi Haapaniemen nuorisokodin perustamisen (1.9.2025) myötä vähennetään kokonaiskustannuksia lastensuojelun ostetun laitoshoidon palveluista; kokonaissäästö -0,24 M€
- Sijaishuollon ostopalvelukustannuksia vähennetään ja asiakasohjausta kevyempiin palveluihin tehostetaan, kokonaissäästö -0,5 M€;
- Perheiden palveluiden johtajisto käsittelee kaikki laitospalveluiden ostot kerran viikossa asiakasohjauksen kokouksessa

Turvallisuuslautakunta

19.11.2025

- Pikkumetsän lastenkodin perustamisella saadaan vähennettyä ostetun laitoshoidon palvelua alle 12-vuotiaille: -0,1 M€
- YT:n vaikutus perheiden palveluissa loppuvuoden 2025 aikana : -0,3 M€
- Avohuollon avopalveluiden ostoja vähennetään (ASO2) ja avohuollon sijoitusten lyheneminen -0,5 M€
- Jälkihuollon tuetun asumisen siirtäminen omaan työhön: - 0,113 M€
- Huostaanottojen purut -0,2 M€
- vähennetään ympärivuorokautisen laitostuntoutuksen käyttöä, 0,7 M€
- vähennetään kilometrikustannuksia palveluissa, säästötavoite yht. 0,02 M€
- lisätään päivystysperhetyön käyttöä kiireellisissä tilanteissa ja estetään kiireellinen sijoitus 10 lapsella; säästötavoite 0,45 M€
- Ikääntyneiden ympärivuorokautisessa asumisessa ei osteta paikkoja loppuvuonna
- 1.11.2025 Omaishoidontuen uudet myöntämisen perusteet (ltk 8.10.2025)
- Terveystenhuollon osastojen henkilöstömitoituksen tarkastaminen lokakuun aikana ja toimeenpano marras-joulukuussa (nyt jo täyttölupia ei ole myönnetty)
- Tulolaskituksen tarkistaminen palveluissa ja taloudessa

Toimenpiteitä, joita on toteutettu vuonna 2025 henkilöstömenojen hillitsemiseksi:

- Palkattomat säästövapaat, 0,6 milj. euroa
- Lomarahojen vaihto vapaaksi (4813 pv) 0,8 milj. euroa
- Yli- ja lisätyöt ja erilliskorvaukset (hälytys, tuplavuorot jne.) 5,1 milj. euroa
- Vuokratyövoiman käytön vähentäminen 4,7 milj. euroa
- Lomautukset
- Tämän hetken arvio saavutettavista kustannusvaikutuksista 11,2 milj. + lomautuksesta tulevat säästöt

Valtiovarainministeriön käynnistämä hyvinvointialueen arviointimenettely on käynnissä. Tähän mennessä hyvinvointialue on saanut arviointiryhmältä kaksi toimenpide-ehdotusta. 26.9.2025 kokouksessaan arviointiryhmä antoi hyvinvointialuelain 122 §:n tarkoittamana toimenpide-ehdotuksena, että hyvinvointialue hyväksyy ja pikaisesti toimeenpanee palveluverkkoa koskevan vaiheen 2 suunnitelman niin, että sillä saavutetaan vähintään arvioidut noin 18,6 M€ taloudelliset vaikutukset ja lisäksi päättää edelleen jatkaa palveluverkkoon liittyvien, hyvinvointialueen taloutta kohentavien toimenpiteiden valmistelua.

20.10.2025 kokouksessaan arviointiryhmä antoi terveydenhuoltoa koskevan toimenpide-ehdotuksen. Arviointiryhmä antoi toimenpide-ehdotuksena, että

Turvallisuuslautakunta

19.11.2025

- hyvinvointialue purkaa pikaisesti erikoissairaanhoidon ja perusterveydenhuollon väliset päällekkäisyydet omassa palvelutuotannossaan sekä varmistaa sujuvat hoito- ja palveluketjut erikoissairaanhoidon, perusterveydenhuollon ja sosiaalipalveluiden välillä.
- hyvinvointialue keskittyy erikoissairaanhoidon palvelutuotannossa ensisijaisesti vastaamaan väestönsä keskussairaالاتasoiseen vaativaan erikoissairaanhoidon, ja luopuu sellaisista erikoissairaanhoidon tehtävistä, jotka ovat harvinaisia ja/tai edellyttävät erityisiä tiloja, laitteita ja osaamista, ja ovat siten järkevintä toteuttaa yliopistollisissa sairaaloissa
- hyvinvointialue sitoutuu tiiviiseen yhteistyöhön erikoissairaanhoidossa Itä-Suomen yhteistyöalueen muiden hyvinvointialueiden ja Kuopion yliopistollisen sairaalan kanssa toiminnallisten ja taloudellisten hyötyjen varmistamiseksi.

Hyvinvointialueen toiminta

Hyvinvointialuejohtajan katsaus

Keski-Suomen hyvinvointialueen taloudellinen tilanne on edelleen erittäin vaativa, ja talouden tasapainottaminen edellyttää määrätietoista ja nopeavaikutteisia toimenpiteitä. Hyvinvointialueena meidän on edelleen jatkettava työtä toiminnan ja talouden yhteensovittamiseksi. Talouden tasapainottaminen on koko organisaation yhteinen tehtävä ja edellyttää rakenteellisia ja toiminnallisia uudistuksia alueemme asukkaiden lakisääteisten palvelujen turvaamiseksi kestäväällä tavalla.

Hyvinvointialueen alijäämä on jatkanut kasvuaan, eikä kehityssuuntaa ole kyetty kääntämään toteutetuista sopeutustoimenpiteistä huolimatta. Talousennusteen perusteella tilikauden tulos toteutuu muutettua talousarviota heikompana. Hyvinvointialueemme taloustilanne on valtakunnallisesti hyvinvointialueista heikoin. Valtion rahoitus ei mahdollista nykyisen palvelulaajuuden ja -tason ylläpitämistä, vaan palvelujen laajuus ja palvelutaso on sopeutettava rahoituksen tasoa vastaavaksi.

Valtiovarainministeriö on käynnistänyt arviointimenettelyn Keski-Suomen hyvinvointialueella taloudellisen tilanteen johdosta. Arviointityöryhmän 26.9.2025 antaman toimenpide-ehdotuksen mukaan hyvinvointialueen tulee hyväksyä ja viivytyksettä toimeenpanna palveluverkkoa koskeva vaiheen 2 suunnitelma, jonka taloudelliset vaikutukset ovat vähintään 18,6 miljoonaa euroa. Lisäksi vuoden 2025 tulosta on parannettava verrattuna viimeisempään ennusteeseen. Arviointityöryhmän toimenpide-ehdotus on velvoittava, mutta päätöksenteko ja toimeenpano kuuluvat edelleen hyvinvointialueelle.

Turvallisuuslautakunta

19.11.2025

Yhteistoimintaneuvottelut ovat käynnissä liittyen talousarvion laadintaan ja toisen vaiheen palveluverkkotyöhön. Yhteistoimintaneuvotteluissa käsitellään oman toiminnan muutoksia ja niiden vaikutuksia henkilörakenteeseen ja kohteena on koko hyvinvointialueen organisaatio ja henkilöstö.

Konsernipalveluiden toimialajohtajan katsaus

Syyskauden merkittävimpiä tehtäviä ovat olleet palvelustrategian, palveluverkkotyön toisen vaiheen ja vuoden 2026 talousarvion ja vuosien 2027–2030 toiminta- ja taloussuunnitelman valmistelu ja niihin liittyvät yhteistoimintaneuvottelut.

Alkuvuoden merkittävimpiä toiminnallisia uudistuksia ovat konsernipalveluissa olleet sairaala Novan teknisen huollon ulkoistaminen 1.9.2025 alkaen ISS Palvelut Oy:lle sekä henkilöstöravintola Poukaman ja kahvila Solinan lakkauttaminen ja tilojen vuokraaminen Sodexho Oy:lle 1.7.2025 alkaen. Järvi-Suomen sosiaalialan osaamiskeskus perustettiin 1.7.2025 alkaen Itä-Suomen yhteistyöalueen yhteiseksi sosiaalialan osaamiskeskukseksi.

Vuoden 2025 alusta alkaen on toimeenpantu myös muita talousarvioon sisältyneitä talouden sopeuttamistoimenpiteitä. Sopeuttamistoimenpiteillä tavoitellaan 5,3 M€ (kokonaisvaikutus 8,5 M€ vuosina 2025–2026) taloudellisia säästöjä tilivuoden 2025 aikana. Tammi-syyskuun seurannan ja arvion perusteella sopeuttamistoimenpiteet ovat toteutumassa 100 %:sti. Tämän lisäksi alkuvuoden aikana on tehty lisäsopeutustoimenpiteitä. Aluehallitus päätti 12.8.2025 mm. muiden henkilöstöravintoloiden kuin Äänekosken terveysaseman henkilöstöravintolan sekä Joutsan tuotantokeittiön lakkauttamisesta, Pihtiputaan pesulan sulkemisesta ja apuvälineiden pesun ja huollon siirtämisestä Äänekoskelta Novan apuvälinekeskukseen.

Lisäksi syyskuun aikana toimialan koko henkilöstön lomautuksista on tehty päätökset. Lomautukset koskevat toimialan kaikkia työntekijöitä ja lomautuspäiviä/palkattomia vapaita on yhteensä noin 2.100 päivää. Niistä kertyy noin 0,3 M€ lisäsäästö kuluvalle vuodelle. Tiukkaa täyttölupamenettelyä on jatkettu ja henkilöstön poistumaa on hyödynnetty. Koko organisaation päivitetyt arjen talouden ohjeet annettiin 17.9. ja ne on velvoitettu käymään kaikissa yksiköissä läpi.

Varahenkilöstöä on vahvistettu TA 2025 päätöksen mukaisesti 1,0 M€. Tammi-elokuussa erilliskorvaukset ovat olleet noin 6,5 M€, joka on noin 3,5 M€ vähemmän kuin edellisenä vuonna vastaavana ajankohtana.

Vaikka taloutta on määrätietoisesti sopeutettu, niin samalla toimintaa on kehitetty ja uudistettu alkuvuoden aikana ja tuettu palvelutuotannon toimintaa. Suurimpia kehityshankkeita ovat olleet mm. hallintosäännön

Turvallisuuslautakunta

19.11.2025

uudistaminen toimielinrakenteen osalta, yhteisen asiakaspalautejärjestelmän käyttöönotto, sähköisen asiointialustan käyttöönotto, yhteiseen potilastietojärjestelmään siirtyminen sekä tietovaraston ja johdon työpöydän käyttöönotto. Tekoälyn käyttöä on lisätty mm. pilotoimalla tekoälyavustaja terveysasemien puhelinasiointinnissa.

Konsernirakennetta on myös uudistettu, hyvinvointialue on irtautunut mm. Jämsän Terveiden ja Jokilaakson Terveiden osakeomistuksista 1.9.2025 alkaen ja Kiinteistö Oy Vitapoliksen toiminta on purettu syyskuun 2025 aikana. Hyvinvointialuestrategia on päivitetty valtuustossa 9.9.2025 ja palvelustrategia, palveluverkon toisen vaiheen esitys ja vuoden 2026 talousarvio on valmisteltu lausunnoille.

Pelastustoimen toimialajohtajan katsaus

Pelastustoimen toimialalla, Keski-Suomen pelastuslaitoksen toiminnassa, lakisääteiset pelastuslaitoksen palvelut ovat edenneet suunnitelmallisesti tarkastelujaksolla 1–9/2025. Merkittäviä poikkeamia ei palveluissa ole ollut.

Pelastustoiminnan tehtävät ovat vähentyneet noin 300 tehtävällä verrattuna vuoteen 2024. Onnettomuuksien ehkäisyn palveluissa, ohjauksessa, neuvonnassa, turvallisuusviestinnässä ja pelastustoimen valvontatehtävissä, ovat suoritemäärät ovat edenneet lähes vuoden 2025 valvontasuunnitelman mukaisesti. Pelastustoimen valvontatehtävien (määräaikaiset palotarkastukset) osalta asetettuun valvontasuunnitelman mukaiseen tavoitteeseen ei arvioida pääsevän täysimääräisesti, johtuen käytettävissä olevien henkilöresurssien vajauksesta. Turvallisuusviestinnän palvelut etenevät suunnitelmallisesti asetettujen tavoitteiden mukaisesti.

Pelastustoimen varautumisen ja väestönsuojelun palveluissa toiminta on edennyt suunnitelmallisesti. Toimintavuoden painopisteinä ovat olleet kuntien evakuointisuunnittelun tuen kuntakierroksen loppuun saattaminen, pelastuslaitoksen henkilöstön väestönsuojelukoulutukset, aktiivinen osallistuminen hyvinvointialueen yhteisen varautumisen kehittämistyössä sekä Keski-Suomen kokonaisturvallisuuden kehittämisessä maakunnan turvallisuus- ja valmiustoimikunta KSTURVA:ssa ja sen sihteeristössä.

Henkilöstöresurssien osalta ei ole tapahtunut merkittäviä poikkeamia toimintavuoden aikana. Pelastustoiminnan palvelut on tuotettu minimitoituksella lomien ja muiden lakisääteisten poissaolojen vuoksi, ylityökertymä ei ole lisääntynyt. Onnettomuuksien ehkäisyssä, pelastustoimen valvontatehtävissä, on riskiperusteiseen tarpeeseen ja sen perusteella laadittuun valvontasuunnitelmaan nähden 2 htv henkilöstövajaus.

Sosiaali- ja terveyspalveluiden toimialajohtajan katsaus

Turvallisuuslautakunta

19.11.2025

Syyskauden merkittäviä valmisteluasioita olivat vuoden 2026 talousarvion valmistelu, sosiaali- ja terveystalouden palvelustrategian sekä palveluverkon valmistelutyö osana talousarvion valmistelua. Materiaalikonkreetisuus julkaistiin 8.10.2025. Talousarvio 2026 sisältää sosiaali- ja terveystalouden päivitetyn palveluverkkoesityksen, palveluverkko, vaihe 2. Tähän valmistelukokonaisuuteen liittyvät myös henkilöstöä koskevat yhteistoimintaneuvottelut, jotka käynnistettiin.

Vuodesta 2023 alkaen asteittain purettu sopimus Jämsän Terveystalouden Oy:n kanssa päättyi 31.8.2025. Samalla päättyi ympärivuorokautinen perusterveydenhuollon päivystys sekä erikoissairaanhoidon sairaalatoiminta Jokilaakson sairaalan tiloissa Jämsässä. Tämä on merkittävä muutos Keski-Suomen hyvinvointialueella, jossa jatkossa toimii vain yksi erikoissairaanhoidon tuottava sairaala ja ympärivuorokautinen päivystys toteutuu vain Nova-sairaalassa. Jämsän Terveystalouden Oy sopimuskauden päättymiseen liittyvät valmistelun projektiryhmien työskentely sujui hyvin ja valmistelutyö toiminnan siirtämiseksi omaksi toiminnaksi konkreetisoitui elokuun lopussa viimeisen palvelukokonaisuuden eli terveydenhuollon osalta. Projektointi eteni kaiken kaikkiaan suunnitellusti ja hyvässä yhteistyössä palveluntuottajan kanssa, henkilöstö siirtyi liikkeenluovutuksella hyvinvointialueen palvelukseen.

Toimialan kaksi talouden ja toiminnan ohjausryhmää jatkoi toimintaansa. Palvelualueet, joissa ohjausryhmät toimivat ovat Vammaispalvelut ja Lastensuojelu. Ohjausryhmien tavoite on tukea toimivaa johtoa sopeuttamaan toiminta talousarvioon, sekä toiminnan uudistamisen että talousarvion mukaisten säästötoimenpiteiden toteuttamisen kautta. Ohjausryhmissä on käsitelty laajasti palveluun liittyviä elementtejä, kuten palvelutarvetta, erilaisia palveluiden tuottamisen tapoja, ja palveluun liittyviä sopimuskokonaisuuksia ja hankintamalleja sekä seuranta ja valvontaa, asiakaspäätöksien tekoa ja talouden seuranta asiakasrajapinnassa. Lisäksi on verrattu toimintaa mm muiden hyvinvointialueiden vastaaviin palveluihin.

Aluehallituksen priorisoimien tavoitteiden toteutuminen

Aluehallitus on priorisoinut talousarviokirjassa kahdeksan tavoitetta.

- Hoitoon pääsyn vauhdittamiseksi ja oikea-aikaisen palvelun kohdentamiseksi hoidon- ja palvelutarpeen arvioinnin kehittäminen kaikilla vastuualueilla
- Etäpalveluiden vahvistaminen osana lähipalveluiden kokonaisuutta

Turvallisuuslautakunta

19.11.2025

- Lasten ja nuorten perustason mielenterveyspalveluiden vahvistaminen
- Riittävän julkisen palvelutuotannon varmistaminen esim. lastensuojelun laitoshoidossa
- Perhekeskustoiminan laajentaminen kunta- ja järjestöyhteistyössä
- Henkilöstön työhyvinvointi, hyvä johtaminen ja määrätietoinen tavoitteellisuus näiden kehittämisessä, lisäksi rekrytointiprosessin vahvistaminen (osa henkilöstöohjelmaa)
- Asiakaspalautejärjestelmien kehittäminen ja palautteiden hyödyntäminen
- Tutkimus-, koulutus-, kehittämis- ja innovaatiotoiminta, uudistuminen ja kumppanuudet

Tavoitteiden toteutumista seurataan neljännesvuosittain sanallisesti, edistymisraportti on esityslistan liitteenä. Asetettujen tavoitteiden osalta edetään kokonaisuutta tarkastellen hyvin, vaikka vaikea taloustilanne haastaakin toimintaa.

Nostoina aluehallituksen priorisoimista tavoitteista voidaan mainita, että lasten ja nuorten hoitotakuu mielenterveys ja päihdepalveluissa on toteutunut ja ammatinharjoittaja pilotti on käynnissä. Sähköistä ajanvarausta on laajennettu ja digialustan käyttö on edelleen laajennettu.

Asiakaspalautteen kerääminen käynnistyi uudella järjestelmällä tammikuussa 2025. Hankinta ja kehittämisprojekti on saatu maaliin onnistuneesti ja Asiakaspalautetiedon mittaamisen, käsittelyn ja hyödyntämisen toimintamalli on käytössä kaikissa hyvinvointialueen palveluissa. Mallia kehitetään luonnollisesti edelleen tarpeen mukaan.

TKKI-toiminnan osalta Järvisuomen sosiaalialialan toiminta on käynnistynyt. TKKI toiminnassa halutaan työskennellä sen eteen, että Keski-Suomeen saadaan kanavoitua mahdollisimman paljon TKKI panostuksia esimerkiksi EU –rahoituksia paremmin hyödyntämällä. Kehittämishankkeista moni on päättymässä vuodenloppuun, uusia haussa olevia rahoituksia on tällä hetkellä noin 3,7 miljoonan edestä.

Huolena nousee edelleen talouden tilanne ja sen seuraukset esimerkiksi lomautukset ja näiden vaikutukset henkilöstössä ja palveluissa.

Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan toteutuminen

Merkittävin hyvinvointialueen realisoitumassa oleva riski on menojen kasvu, jota ei olla toimenpiteistä huolimatta saatu hallintaan. Kolmannella vuosineljänneksellä koko hyvinvointialueen talous jatkoi heikentymistään, vuoden 2025 ennuste on heikoin maan hyvinvointialueista.

Turvallisuuslautakunta

19.11.2025

Heikko taloudellinen tilanne on johtanut erilaisiin haasteisiin, joilla on suora tai välillinen yhteys sopeutustoimenpiteisiin sekä henkilöstön kasvavaan huoleen tulevaisuudesta. Omavalvonta on tehnyt aiempaa enemmän havaintoja poikkeamista palvelujen vaatimustenmukaisuudessa. Muita ns. hiljaisia signaaleja ovat palveluiden tekemien haitta- ja vaaratilanneilmoitusten määrän 39 prosentin kasvu edellisvuoden vastaavaan ajanjaksoon verrattuna. Merkittävää kasvua on havaittavissa myös tietosuojarikkomuksissa, joita on ilmoitettu 34 prosenttia edellisvuotta enemmän. Hyvinvointialueen toimintaan liittyen on parhaillaan tutkinnassa useita epäiltyjä potilastietojärjestelmiin liittyvä väärinkäytöksiä. Laiteturvallisuuteen liittyvät ilmoitukset ovat kasvaneet 18 prosenttia.

Potilasvahinkokeskuksen vahinkoilmoituksiin liittyvien selvityspyyntöjen määrä on kasvanut 21 prosenttia (yhteensä 608 kpl) edellisvuoden vastaavasta ajanjaksosta. Potilasvahinkoilmoitusten myönteisten korvauspäätösten suhde on kasvanut lähes kaksinkertaiseksi. Potilas- ja sosiaaliasiavastaaville on tullut alkuvuoden aikana yhteensä 1488 yhteydenottoa.

Konsernihallinnon osalta merkittävä sisäisen valvonnan havainto on hankintakilpailutusten kasvanut valitus- ja oikaisuvaatimusherkkyyys. Oikeusviranomaisen käsittelyt ovat pitkiä prosesseja, ennen lainvoimaisen hankintapäätöksen syntymistä joudutaan tekemään kalliita ja hankalia väliaikaisia ratkaisuja.

Pelastustoimen osalta merkittävin toiminnan vaatimustenmukaisuuteen liittyvä tapahtuma oli Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintoviraston 24.9.2025 antama korjausmääräys (LSSAVI/4618/2025) Keski-Suomen hyvinvointialueen pelastustoimen puutteista pelastustoiminnan toimintavalmiudessa. Toimenpiteet korjausmääräykseen johtaneista puutteista ovat parhaillaan valmistelussa.

Positiivisia havaintoja tai tapahtumia heinä-syyskuun aikana oli Itä-Suomen yhteistyöalueen hallinnoima valmiuden tilannekuvajärjestelmä SPLUNK on otettu käyttöön myös Keski-Suomen hyvinvointialueella. Sisäisen turvallisuustyön kehittämisen tueksi on perustettu Turvallisuusaloite – kanava, jonka avulla henkilöstö voi esittää turvallisuutta parantavia ideoita tai kehitysehdotuksia.

Erillisenä liitteenä esitetään

- 1–9 2025 -neljännesvuosikatsaus
- 1–9 2025 -neljännesvuosikatsauksen tausta-aineisto
- toimialakohtaiset sopeuttamistoimenpiteiden seurantaraportit
- raportti hankintasuunnitelman toteutumisesta.

Turvallisuuslautakunta

19.11.2025

Toimivalta

Keski-Suomen hyvinvointialueen hallintosääntö § 74.

Esittelijä

Hyvinvointialuejohtaja Tollet Jan

Päätösehdotus

Aluehallitus päättää esittää aluevaltuustolle, että se merkitsee neljännesvuosikatsauksen tiedoksi.

Pöytäkirja tarkastetaan tämän pykälän osalta kokouksessa.

Asian kokouskäsittely

Pöytäkirjanpitäjänä asian käsittelyn ajan toimi hyvinvointialuejohtaja Jan Tollet.

Vastuualuejohtaja Päivi Kalilainen, vastuualuejohtaja Tuija Koivisto, sosiaalihuollon johtaja Marena Paahto ja strategiajohtaja Anu Pihl olivat läsnä kokouksessa § 299 aikana klo 13.15-14.26.

Asian kokouskäsittelyn aikana toimialajohtaja Lasse Leppä, toimialajohtaja Kati Kallimo, toimialajohtaja Ville Mensala, lakiasiainjohtaja Johanna Aalto, talousjohtaja Aija Suntioinen ja viestintäjohtaja Tero Manninen olivat poissa kokouksesta klo 16.15-16.37.

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Pöytäkirja tarkastettiin tämän pykälän osalta kokouksessa.

Turvallisuuslautakunta 19.11.2025
1641/02.00.02/2025

Valmistelija

talousjohtaja Aija Suntioinen p. 040 185 9985

Selostus asiasta

Aluehallitus päätti kokouksessaan 28.10.2025 (§ 299) esittää aluevaltuustostolle, että se merkitsee tiedoksi neljännesvuosikatsauksen. Aluevaltuusto merkitsi kokouksessaan 4.11.2025 (§ 76) neljännesvuosikatsauksen tiedoksi.

Turvallisuuslautakunta

19.11.2025

Toimivalta

Hallintosääntö § 18

Esittelijä Toimialajohtaja, pelastusjohtaja, pelastustoimi Mensala Ville

Päätösehdotus Turvallisuuslautakunta merkitsee neljännesvuosikatsauksen tiedoksi.

Päätös

Liitteet

- Liite 2 Neljännesvuosikatsaus 1-9/2025
- Liite 3 Tausta-aineisto, neljännesvuosikatsaus tammi-syyskuu 2025
- Liite 4 Hankintasuunnitelma 2025, neljännesvuosikatsaus 1-9/2025, toteuma 15.10.2025
- Liite 5 Sosiaali- ja terveystalouden sopeuttamistoimenpiteiden seuranta 1-9/2025
- Liite 6 Konsernipalvelut, Talouden sopeuttamistoimenpiteiden seuranta 1-9/2025
- Liite 7 Pelastustoimi, Talouden sopeuttamistoimenpiteiden seuranta 1-9/2025

Turvallisuuslautakunta

19.11.2025

57**Hyvinvointialuejohtajan talousarvioesitys 2026 ja toiminta- ja taloussuunnitelma 2027-2030**

Turvallisuuslautakunta 19.11.2025

1161/02.00.00/2025

Valmistelija talousjohtaja Aija Suntioinen p. 040 1589 985

Selostus asiasta Keski-Suomen hyvinvointialueen talousarvion 2026 ja toiminta- ja taloussuunnitelman 2027–2030 valmistelu on käynnissä. Aluehallitus antoi vuoden 2026 talousarvion valmistelun suunnitteluohjeet kokouksessaan 24.6.2025 ja talousarvion valmistelun tilannetta on käsitelty aluehallituksessa syyskuun aikana. Hyvinvointialuejohtajan talousarvioesitys julkaistiin 8.10.2025.

Keski-Suomen hyvinvointialueen talouden alijäämän kasvu taittuu talousarviovuonna eikä uutta alijäämää enää synny. Hyvinvointialue tekee nollatuloksen vuonna 2026 ja taseen kumulatiivinen alijäämä katetaan aluehallituksen taloussuunnitteluohjeen päätöksen mukaisesti vuonna 2030.

Hyvinvointialueen taloudellinen tilanne on vuonna 2026 poikkeuksellisen vaativa. Taloussuunnitelmakauden tavoitteena on luoda perusta talouden vakaalle kehitykselle tulevina vuosina. Tämä edellyttää merkittäviä sopeuttamistoimia ja tiukkaa talouden hallintaa koko organisaatiolta. Hyvinvointialueen perustehtävästä, asukkaiden lakisääteisten sosiaali-, terveys- ja pelastuspalvelujen turvaamisesta kuitenkin edelleen huolehditaan.

Valtiovarainministeriön käynnistämä hyvinvointialueen arviointimenettely jatkuu kesään 2026. Arviointiryhmän tehtävä on arvioida alueen taloudellinen tilanne ja laatia yhdessä hyvinvointialueen kanssa uskottava ja realistinen ohjelma talouden tasapainottamiseksi sekä rakentaa kestävä toimintamalli tulevaisuuteen.

Talous

Keski-Suomen hyvinvointialueen talouden tilanne on hyvinvointialueiden heikoin. Kertyneet alijäämät olivat vuoden 2024 lopussa 255 M€ ja myös vuoden 2025 talous on alijäämäinen. Valtion yleiskatteinen rahoitus ei mahdollista tämänhetkistä palveluiden laajuutta ja palvelutasoa. Palvelujen laajuutta ja palvelutasoa on alennettava rahoituksen tasoa vastaavaksi.

Kustannusten kasvu on taitettava alle hyvinvointialueiden keskimääräisen kustannusten kasvun. Tähän saakka kustannusten kasvu on ollut keskimääräistä suurempaa. Tilanne edellyttää uusista talouden

Turvallisuuslautakunta

19.11.2025

sopeuttamistoimista päättämistä. Keski-Suomen hyvinvointialueella palvelujen laajuus ja palvelujen piirissä olevan väestön osuus on useissa palveluissa suurempi kuin muilla alueilla. Tämä mahdollistaa palvelujen tasokorjauksen ilman, että asukkaiden yhdenvertaisuus muihin alueisiin verrattuna heikentyy.

Sopeuttamistoimenpiteiden lisäksi hyvinvointialueella on parhaillaan käynnissä myös talouden ennakkoinnin ja johtamisen toimintamallien kehittäminen.

Hyvinvointialueen talouden tasapainottamisen tavoite on, että talous on tasapainossa vuonna 2026 ja kertyneet alijäämät katetaan vuoden 2030 loppuun mennessä. Vuoden 2026 tavoitteena on, että toiminnan rahoitus riittää kattamaan toiminnan kustannukset ja uutta alijäämää ei synny. Tämä edellyttää merkittävää toiminnan mukauttamista käytettävissä olevan rahoituksen tasoon. Vuoden 2027 tulos on suunniteltu ylijäämäiseksi siten, että kertyneiden alijäämien kattaminen saadaan alkuun.

Taloussuunnitelmakauden kustannustason kehittyminen vuoteen 2030 saakka on arvioitu käyttämällä tämänhetkisiä arvioita kustannustason kehitystä kuvaavien indeksien, palkkatarkistusten ja palvelutarpeen kehityksestä. Arvio valtion rahoituksen kehityksestä vuoteen 2030 saakka perustuu valtiovarainministeriön esittämään hyvinvointialueiden rahoituksen painelaskelmaan ja arvioihin sen jälkeisestä rahoituksen kehityksestä.

Alijäämien kattaminen vuoden 2030 loppuun mennessä edellyttää tämänhetkisen arvion mukaan yli 40 miljoonan euron vuosittaisia uusia sopeuttamistoimia vuosina 2027–2030. Talouden kääntäminen ensin tasapainoiseksi ja sen jälkeen ylijäämäiseksi tapahtuu suunnitelmakauden aikana, mutta siitä huolimatta kertyneitä alijäämiä ei ehditä kattamaan lainsäädännön edellyttämässä aikataulussa vuoden 2026 loppuun mennessä.

Sopeuttamistoimenpiteet

Talousarvioesitys sisältää sopeuttamistoimenpiteet, joilla tavoitellaan yhteensä 58 miljoonan euron vaikutuksia vuonna 2026.

Sopeuttamistoimenpiteet on valmisteltu sen mukaisesti, että toiminta sopeutetaan vuonna 2026 käytettävissä olevaan rahoitukseen.

Sopeuttamistoimenpiteet koskevat kaikkia toimialoja. Hyvinvointialueen kustannusrakenteessa sosiaali- ja terveyspalvelujen osuus on yli 75 %, joten sopeuttamistoimenpiteitä kohdentuu euromääräisesti eniten näihin palveluihin. Toimialakohtaisten toimenpiteiden lisäksi talousarvion henkilöstömenoihin vaikuttavat hyvinvointialuetasoiset toimenpiteet 5 miljoonaa euroa.

Toimenpiteiden kohdentamisessa on tarkasteltu erityisesti eroja palvelujen laajuudessa ja peittävytydessä tai tuotantokustannuksissa verrattuna

Turvallisuuslautakunta

19.11.2025

muihin hyvinvointialueisiin ja toisaalta eroja hyvinvointialueen oman toiminnan eri yksiköiden välillä. Toimenpiteet sisältävät sekä palvelujen tuotannon tehostamisen toimenpiteitä, palveluiden järjestämistavan muutoksia, että palvelujen myöntämisen perusteiden tai sisällön muutoksia. Palvelujen toteutustavoissa, muodoissa ja sijainneissa tapahtuu muutoksia vuoden 2026 aikana, mutta hyvinvointialueen perustehtävästä, asukkaiden lakisääteisten sosiaali-, terveys- ja pelastuspalvelujen turvaamisesta huolehditaan edelleen.

Toimialojen katsaukset 2026

Konsernipalveluiden toimialalla talousarvio sisältää 11,3 miljoonan euron sopeutustoimenpiteet. Hallinnossa ja tukipalveluissa toteutetaan henkilöstövähennyksiä irtisanomismenettelyin sekä eläkepoistumaa hyödyntämällä. Taloutta sopeutetaan tilapäisesti myös lomautuksilla, jotka painottuvat johto- ja hallintotehtäviin. Tämän lisäksi supistetaan palvelu- ja tarvikehankintoja, lisenssikuluja, sekä koulutus- ja matkustuskustannuksia. Palveluverkko 1.0 ratkaisu ja tilojen vajaakäyttöasteen vähentäminen sekä palveluverkkoratkaisu 2.0 tuovat tilavuokrasäästöt sekä palvelutuotannon tukipalveluiden säästöjä. Smartum työsuhde-etu (100 euroa/työntekijä) jätetään tauolle vuodeksi 2026 talouden tasapainottamiskeinona sekä työterveyshuoltopalveluiden lakisääteisten palveluiden ylittävien palveluiden käyttöä rajoitetaan vuoden 2025 tapaan. Yleislääkäritasoisien työterveyshuollon palvelujen käyttö on mahdollista vasta kun palvelussuhde on kestänyt 6 kuukautta.

Sosiaali- ja terveystaloudessa talousarvioesitys sisältää noin 42 miljoonaa euroa sopeutustoimenpiteitä. Toimenpiteet sisältävät palvelurakennemuutoksia, henkilöstövähennyksiä tai henkilöstörakenteen ja -mitoituksen muutoksia, palvelutuotantotavan muutoksia, palveluiden myöntämisen perusteiden muutoksia ja palveluverkkomuutoksia. Merkittäviä palvelurakenteen muutoksia toteutuu lastensuojelun laitoshoidon eri tasojen asiakkuuksien tarpeenmukaisella määrittelyllä ja varhaisen tuen palveluiden painopisteen vahvistamisella resurssia lisäämällä ja oman palvelutuotannon lisäämisellä lastensuojelun laitoshoidossa. Ikääntyneiden palveluissa lisätään yhteisöllisen asumisen muotoa raskaampaa ympärivuorokautisen palveluasumisen tarvetta ehkäisten ja paikka tarvetta vähentäen. Terveystaloudessa avoterveydenhuollon mielenterveys- ja päihdepalveluiden sekä erikoissairaanhoidon psykiatria yhdistetään, toimintaa vahvistetaan purkamalla päällekkäisiä toimintoja ja uudistamalla toimintamallia kokonaisvaltaisesti.

Keskeisenä palveluiden yhteisenä tavoitteena on edelleen kasvattaa digitaalisten palveluiden osuutta, vakiinnuttaa ja laajentaa olemassa olevia sähköisen asiainkanavia sekä ottaa rohkeasti käyttöön tekoälyn mahdollistamia keinoja asiakas ja potilastyössä. Sosiaali- ja terveydenhuollon ammattilaisten käyttöön otetaan tekoälyn mahdollistamia

Turvallisuuslautakunta

19.11.2025

keinoja käyttöön kaikissa niissä toiminnoissa, joissa toimintamalli vapauttaa ammattilaisen aikaa muuhun työhön.

Koko toimialan yhteinen ympärivuorokautinen palvelutuotannon tilannekuva pidetään yllä sosiaali- ja terveystalouden 24/7 tilannekeskuksessa. Tällä toiminnalla tuetaan palveluiden jatkuvuutta ja yhteistyötä sekä lisätään resurssien tehokasta käyttöä normaalioloissa ja normaaliolojen häiriötilanteissa. Koko alueella toimiva 24/7 palvelutuotanto toimii näin koordinoitusti, yhteistyössä ja kustannustehokkaasti.

Sosiaali- ja terveydenhuollon palveluiden integraatio, hoito- ja palveluketjutyö, on painopisteenä talousarviokaudella.

Pelastustoimen toimialalla rahoituskehys edellyttää edelleen uusia sopeuttamistoimenpiteitä. Tuottavuutta parannetaan selkeällä johtamisjärjestelmällä, laadukkaalla johtamisella ja toiminta-alueiden palvelutarpeiden mukaisilla henkilöstöresursseinneilla. Tarkastellaan henkilöstömitoitusta ja organisaatorakennetta koko pelastuslaitoksen toiminnan osalta. Pelastustoimen varallaoloon kohdistuvia oikeudellisia ja taloudellisia riskejä vähennetään palvelutasopäätöksen kehittämissuunnitelman mukaisilla toimenpiteillä. Jyväskylän toimintavalmiuden puutteiden korjaaminen ja siihen liittyviä kustannuksia aiheuttavat toimenpiteet (toimipiste/henkilöstö/kalusto) toteutetaan suunnitelmallisesti vuoden 2026 aikana. Pelastustoiminnan hälytysvasteiden sekä varallaolojen tarkastelulla saadaan säästöjä. Käyttötalouteen ja talousarvion investointiosaan vaikuttavia kalustohankintoja on karsittu ja suunnitelmallisella ajoittamisella saadaan aikaiseksi konkreettisia kustannuksia vähentäviä vaikutuksia vuodelle 2026.

Investointisuunnitelma vuosille 2026–2029 ja 2027–2030

Hyvinvointialueesta annetun lain 16 §:n mukaan hyvinvointialueen on vuosittain laadittava investointisuunnitelma seuraavaa tilikautta seuraavien neljän tilikauden aikana aloitettavista hyvinvointialuekonsernin investoinneista ja niiden rahoituksesta. Investointisuunnitelmaa koskeva esitys tulee toimittaa hyväksyttäväksi kalenterivuositteittäin sosiaali- ja terveysministeriölle, sisäministeriölle ja valtiovarainministeriölle.

Tarkoituksena on varmistaa, että hyvinvointialue suunnittelee investoinnit taloudellisesti kestävästi siten, että niihin käytettävissä oleva rahoitus riittää ja että hyvinvointialueiden laajoja investointeja koskevat hankkeet suunnitellaan valtakunnallisten strategisten tavoitteiden mukaisesti ja kustannusvaikuttavasti huomioiden muiden hyvinvointialueiden vastaavat suunnitelmat sekä väestön palvelutarpeet.

Turvallisuuslautakunta

19.11.2025

Investointisuunnitelma koostuu sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen osasuunnitelmista. Investointisuunnitelman tulee sisältää tiedot investoinneista ja investointia vastaavista sopimuksista. Lisäksi sen tulee sisältää tiedot hyvinvointialueen toimitilojen ja kiinteistöjen sekä muiden pitkävaikutteisten hyödykkeiden suunnitelluista luovutuksista

Hyvinvointialueiden investointeja rajoittaa valtioneuvoston vahvistama lainanottovaltuus. Investointisuunnitelma ei saa olla ristiriidassa hyvinvointialueesta annetun lain 15 §:ssä tarkoitetun hyvinvointialueen lainanottovaltuuden kanssa, eli lainanottovaltuuden perusteella otettavaksi suunnitellun lainarahoituksen sekä mahdollisen muun rahoituksen tulee kattaa suunnitelman sisältävät menot. Saatuaan hyvinvointialueen investointisuunnitelman, sosiaali- ja terveysministeriö ja vastaavasti sisäministeriö hyväksyy tai hylkää suunnitelman. Investointisuunnitelma käsitellään kokonaisuutena eli yksittäisiä hankkeita ei käsitellä, hyväksytä tai hylätä.

Esitys Keski-Suomen hyvinvointialueen vuosien 2026–2029 ja 2027–2030 investointisuunnitelmaksi on liitteenä. Keski-Suomen hyvinvointialueen vahvistettu lainanottovaltuus vuodeksi 2026 on nolla euroa. Vuonna 2026 tulo-rahoituksella ei pystytä kattamaan investointimenoja ja tästä syystä on käynnistetty prosessi hyvinvointialueen lainanottovaltuuden korottamiseksi.

Investointisuunnitelma tulee toimittaa ministeriöille joulukuun loppuun mennessä. Keväällä 2026 valtioneuvosto päättää lainanottovaltuudesta, jolloin hyvinvointialueilla on mahdollisuus täydentää toimittamaansa investointisuunnitelmaa vuoden 2025 tilinpäätöstietojen valmistuttua. Ministeriöt ilmoittavat hyvinvointialueille investointisuunnitelmien hyväksymisistä keväällä 2026. Hyvinvointialueiden on päätettävä talousarvionsa mukaan lukien investoinnit vuoden 2025 loppuun mennessä.

Hoito- ja hoivapalvelujen tuotteistuksen ja laskutuksen perusteet, ostopalvelujen tuotteistuksen ja kauttalaskutuksen perusteet ja muiden palvelujen laskutuksen perusteet

Hallintosäännön 86 §:n mukaan aluevaltuusto päättää hyvinvointialueen palveluista ja muista suoritteista perittävien maksujen yleisistä perusteista talousarvion yhteydessä. Toimialajohtaja päättää toimialallaan hoito- ja hoivapalvelujen, muiden palvelujen, töiden ja tuotteiden suorittehinnat aluevaltuuston hyväksymien yleisten perusteiden pohjalta. Hallintosäännön 22 §:n mukaan viranomainen voi siirtää sille hallintosäännössä määrättyä toimivaltaa edelleen alaiselleen viranomaiselle. Se, jolle toimivaltaa on edelleen siirretty, ei voi enää siirtää toimivaltaa edelleen. Muutoin maksujen perusteista ja euromääristä päättää tarkemmin aluehallitus.

Turvallisuuslautakunta

19.11.2025

Liitteenä on esitetty hoito- ja hoivapalvelujen tuotteistukseen, hoito- ja hoivapalvelujen laskutukseen, ostopalvelujen tuotteistukseen, ostopalvelujen kauttalaskutukseen ja muiden palvelujen laskutukseen liittyvät perusteet. Periaatteet ovat pääsääntöisesti vastaavat kuin vuonna 2025.

Talousarvioesityksen käsittely

Talousarvioesitystä käsiteltiin vaikuttamistoimielimissä lokakuun aikana, ja ne antoivat lausuntonsa esitykseen. Nuorisovaltuusto käsitteli esitystä 29.10.2025, vammaisneuvosto 30.10.2025 ja vanhusneuvosto 31.10.2025. Vaikuttamistoimielinten lausunnot on esitetty liitteenä.

Luottamushenkilöiden info hyvinvointialuejohtajan talousarvioesityksestä pidettiin 8.10.2025. Talousarvioesitystä käsiteltiin aluevaltuuston iltakoulussa 21.10.2025 ja aluevaltuusto kävi lähetekeskustelun talousarvioesityksestä 4.11.2025.

Turvallisuuslautakunta keskusteli talousarvioesityksestä ja lausunnossa esille nostettavista asioista kokouksessaan 22.10.2025 sekä seminaarissa 5.11.2025.

Aluehallituksen talousarvioseminaari pidetään 25.–26.11.2025 ja aluehallitus antaa talousarvioesityksensä 26.11.2025. Aluevaltuusto käsittelee talousarvion kokouksessaan 9.12.2025.

Toimivalta

Hallintosääntö § 18

Esittelijä

Toimialajohtaja, pelastusjohtaja, pelastustoimi Mensala Ville

Päätösehdotus

Turvallisuuslautakunta antaa liitteen mukaisen lausunnon hyvinvointialuejohtajan vuoden 2026 talousarvioesityksestä.

Pöytäkirja tarkastetaan tämän pykälän osalta kokouksessa.

Päätös

Liitteet

- Liite 8 Keski-Suomen hyvinvointialue talousarvio 2026 ja toiminta- ja taloussuunnitelma 2027-2030 Hyvinvointialuejohtajan esitys
- Liite 9 Keski-Suomen hyvinvointialue investointisuunnitelma 2026-2029
- Liite 10 Keski-Suomen hyvinvointialue investointisuunnitelma 2027-2030

Turvallisuuslautakunta

19.11.2025

- Liite 11 Hoito- ja hoivapalvelujen tuotteistuksen ja laskutuksen perusteet sekä asiakaspalvelujen ostojen kauttalaskutuksen ja muiden palvelujen laskutuksen perusteet vuodelle 2026
- Liite 12 Hankintasuunnitelma TA26
- Liite 13 Lakisääteiset vaikuttamistoimielimet, lausunnot, talousarvioesitys vuodelle 2026
- Liite 14 Turvallisuuslautakunta lausuntoluonnos talousarvioesityksestä vuodelle 2026

Turvallisuuslautakunta

19.11.2025

58**Sosiaali- ja terveydenhuollon palvelustrategian laatiminen**

Turvallisuuslautakunta 19.11.2025

1163/00.01.01.04/2025

Valmistelija

Anu Pihl, strategiajohtaja p. 050 3204 896
Kati Kallimo, toimialajohtaja, p. 050 4422 302
Päivi Kalilainen, vastuualuejohtaja, p. 050 3700 245
Titta Frantsila, vastuualuejohtaja, p. 040 1396 261
Tuija Koivisto, vastuualuejohtaja, p. 040 5135 821

Selostus asiasta

Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislain 11 § edellyttää hyvinvointialuetta laatimaan taloutensa ja toimintansa suunnittelua ja johtamista varten sosiaali- ja terveydenhuollon palvelustrategian osana hyvinvointialuestrategiaa.

Palvelustrategia on osa hyvinvointialuestrategiaa ja siinä on huomioitava myös järjestämislain 22 §:n mukaisesti sosiaali- ja terveydenhuollon valtakunnalliset tavoitteet, jotka koostuvat toimintaa ja toimintaedellytyksiä koskevista tavoitteista. Uudistetut valtakunnalliset tavoitteet ovat tulleet voimaan toukokuussa 2025, jotka koskevat sekä sosiaali- ja terveydenhuoltoa että pelastustoimea.

Palvelustrategialla hyvinvointialue päättää lain mukaan järjestämisvastuulleen kuuluvan sosiaali- ja terveydenhuollon pitkän aikavälin tavoitteet huomioiden hyvinvointialueen asukkaiden tarpeet, paikalliset olosuhteet, palvelujen saatavuus ja saavutettavuus sekä kustannusvaikuttavuus. Palvelustrategian laadintaan osallistamisesta säädetään hyvinvointialueesta annetun lain 29 §:ssä. Palvelustrategia on lain mukaan julkaistava julkisessa tietoverkossa.

Palvelustrategian valmistelun tausta

Keväällä 2025 valmistuneessa hyvinvointialuestrategian väliarvioinnissa tunnistettiin tarve vahvistaa toiminnan ja talouden yhteyttä sekä selkeyttää tavoitteiden, seurannan ja raportoinnin kokonaisuutta. Väliarviointi ei varsinaisesti kohdistunut strategian toimeenpano-ohjelmaan, mutta sen läheinen yhteys strategiaan toi esiin kehittämistarpeita myös toimeenpano-ohjelman rakenteessa ja seurannassa.

Toimeenpano-ohjelmaa on tarvittu hyvinvointialueen alkutaipaleella välineeksi yhtenäistämiseen ja muutosjohtamiseen. Toimeenpano-ohjelman laajuuden vuoksi sen seuranta on koettu osin vaikeasti hahmotettavaksi, eikä se ole tukenut strategian arviointia toivotulla tavalla.

Turvallisuuslautakunta

19.11.2025

Saadun palautteen perusteella ohjelma ei ole myöskään palvellut riittävän hyvin johtamisen ja päätöksenteon tarpeita.

Heikentynyt taloustilanne vahvistaa tarvetta yksinkertaistaa ohjaavia asiakirjoja, tarkentaa tavoitteita ja sopeuttaa toimintaa käytettävissä olevaan rahoitukseen. Näiden syiden perusteella on päädytty uudistamaan strategian toimeenpanoa ja seurantaan laatimalla sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislain (612/2021) mukainen **palvelustrategia** hyvinvointialuestrategian tueksi.

Nykyiset sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisen linjaukset korvataan sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislain (612/2021) mukaisella palvelustrategialla, joka määrittää pitkän aikavälin tavoitteet palvelujen järjestämiselle säilyttäen tiiviin yhteyden hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden edistämisen suunnitelman kokonaisuuteen. Palvelustrategia tukee hyvinvointialuestrategian toimeenpanoa, huomioi valtakunnalliset tavoitteet sekä vahvistaa toiminnan ja talouden kokonaisuudesta.

Valmisteluprosessi

Palvelustrategian laadintaa ovat ohjanneet seuraavat aluehallituksen 24.6.2025 hyväksymät periaatteet:

1. Kokonaisuuden valmistelu: Hyvinvointialuestrategia ja sosiaali- ja terveydenhuollon palvelustrategia sekä palveluverkkotyön toinen vaihe ovat toisiaan tukeva kokonaisuus, joita valmistellaan rinnakkain ja kokonaisuutena talousarvion kanssa.
2. Talouden vahva yhteys: Palvelustrategia tukee Keski-Suomen hyvinvointialueen strategiassa asetettujen tavoitteiden toteuttamista sekä auttaa sopeuttamaan toimintaa käytettävissä olevaan rahoitukseen. Talousarvion ja talouden tasapainottamisen sisällöt ovat linjassa palvelustrategian kanssa ja ohjaavat sen toimeenpanoa. Valtiolta tulevan rahoituksen taso huomioidaan palvelustrategian valmistelussa.
3. Yksinkertaistaminen ja konkretisointi: Palvelustrategia tarkentaa hyvinvointialuestrategian käytännön toimeenpanoa konkreettisoin tavoittein ja toimenpitein, joita voidaan myös seurata.
4. Kansallisen ohjauksen huomioiminen osana prosessia.

Osallisuus ja vaikutusten arviointi

Palvelustrategian valmistelun aikana kuullaan käynnistämispäätöksen mukaisesti laajasti henkilöstöä, asukkaita ja sidosryhmiä. Osallistaminen on parhaillaan käynnissä ajalla 8.10.- 5.11.2025.

Turvallisuuslautakunta

19.11.2025

Henkilöstö voi osallistua palvelustrategian valmisteluun sähköisen tiimitehtävän ja henkilöstökyselyn kautta Henkilöstön kanssa käydään myös vastuualueittain vastuualuejohtajan ja/tai palvelujohtajan johdolla keskustelutilaisuuksia.

Asukkaille on tarkoitus pitää yhteensä kuusi asukastilaisuutta, joista kolme Teams-yhteydellä ja kolme läsnäolotilaisuuksina. Lisäksi asukkaille ja sidosryhmille mahdollistaan valmisteluun osallistuminen sähköisen otakantaa.fi alustan kautta. Asukkailla oli myös mahdollisuus antaa palautetta paperilomakkeilla, joita oli jaossa sote-asemilla. Asukasosallisuusraadin ja asiakastytytyväisyyden kehittäjäryhmän kautta kerätään myös asukkaiden näkemyksiä.

Erityisryhmät kuten maahanmuuttajat, romanit ja lapset tullaan huomioimaan osallistamisessa. Järjestöt, seurakunnat ja palveluntuottajat osallistuivat edellisten lisäksi myös foorumeiden kautta.

Vaikuttamistoimielimet ja lautakunnat tulevat antamaan myös omat lausuntonsa palvelustrategiaan.

Saatujen lausuntojen perusteella arvioidaan myös palvelustrategian vaikutuksia erityisesti alueen väestöön (ihmisvaikutukset), talouteen (talousvaikutukset), hyvinvointialueen henkilöstöön (henkilöstövaikutukset) ja alueen muihin toimijoihin (seutuvaikutukset).

Keski-Suomen hyvinvointialueen sosiaali- ja terveydenhuollon palvelustrategiaesitys

Keski-Suomen hyvinvointialueen palvelustrategian tavoitteena on rakentaa ihmislähtöiset, vaikuttavat ja taloudellisesti kestävät palvelut, jotka turvaavat keski-suomalaisen hyvinvoinnin ja terveyden läpi elämänsä. Palvelustrategia linjaa, miten palvelutuotantoa uudistetaan siten, että palvelut ovat oikea-aikaisia, saavutettavia ja yhdenvertaisia sekä vastaavat väestön muuttuvaan palvelutarpeeseen. Palvelustrategia on laadittu vuosille 2026–2030 ja sitä tullaan arvioimaan vuosittain.

Palvelustrategia perustuu Keski-Suomen hyvinvointialueen nykytilan kuvaukseen, jossa on hyödynnetty omien tietolähteiden ja kansallisten tietolähteiden lisäksi THL:n asiantuntija-arviota sekä muita kansallisia lähteitä. Lisäksi nykytilan ja tulevaisuuden haasteiden ymmärtämiseksi on hyödynnetty edellä mainittua strategian väliarviointia ja siihen liittyntä tulevaisuuskatsausta.

Palvelustrategia konkretisoi hyvinvointialuestrategian tavoitteita sosiaali- ja terveydenhuollon näkökulmasta. Hyvinvointialuestrategian neljä pää tavoitetta määrittävät hyvinvointialueen strategisen suunnan. Näihin strategisiin tavoitteisiin kytkeytyvät palvelustrategian neljä yhteistä tavoitetta. Palvelustrategian yhteiset tavoitteet kiinnittyvät myös

Turvallisuuslautakunta

19.11.2025

hyvinvointialuestrategian menestystekijöihin (ihmislähtöiset palvelut, kustannusvaikuttavuus, uudistuminen, asukkaat, kumppanuus ja tieto). Näin palvelustrategia toimii käytännön välineenä hyvinvointialuestrategian toimeenpanossa. Se määrittää, miten strategiset tavoitteet toteutuvat sosiaali- ja terveydenhuollon palveluissa, rakenteissa ja johtamisessa.

Palvelustrategia rakentuu viiden palvelukokonaisuuden ympärille, joita ovat lasten, nuorten ja perheiden palvelut, työikäisten palvelut, ikääntyneiden palvelut, vammaispalvelut sekä terveysterveyst.

Palvelustrategian ihmislähtöiset tavoitteet (lasten, nuorten ja perheiden, työikäisten, ikääntyneiden, vammaisten ja terveysterveysten osalta) tukevat myös hyvinvointialuestrategian päämäärää *”hyvä arki kaikille”*. Ne kuvaavat konkreettisesti sitä muutosta, jota palveluissa tavoitellaan asukkaiden hyvinvoinnin ja arjen sujuvuuden vahvistamiseksi.

Ihmislähtöisten palveluiden lisäksi palvelustrategiaa ohjaa ajatus yhteistyöstä ja kumppanuudesta, hyvinvointialue kehittää palveluja yhdessä kuntien, järjestöjen, yritysten ja asukkaiden kanssa. Tavoitteena on vahvistaa arjen sujuvuutta ja asukkaiden omaa osallisuutta ja vastuuta hyvinvoinnistaan.

Palvelustrategian läpileikkaavana teemana on myös varautuminen ja muutuskky. Palvelut suunnitellaan joustaviksi ja toimintavarmiksi niin, että ne kestävät väestön muutokset, talouden paineet ja mahdolliset häiriötilanteet.

Palvelustrategiaan tällä hetkellä esitettävät tavoitteet ja toimenpiteet ovat esityksen liitteenä. Osallisuuskierroksen edetessä tavoitteet ja toimenpiteet sekä näiden indikaattorit tulevat täsmentymään.

Palvelustrategia ja hyte-ohjelma muodostavat kokonaisuuden

Palvelustrategia muodostaa yhdessä hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden edistämisen ohjelman (Hyte-ohjelma) kanssa toisiaan täydentävän kokonaisuuden, joka tukee hyvinvointialueen strategista johtamista. Palvelustrategia ohjaa sosiaali- ja terveydenhuollon toimintaa ja taloutta sekä linjaa, miten palvelut järjestetään ja johdetaan. Sen painopiste on ihmislähtöisten palvelujen tuottamisessa, rakenteissa ja niiden keventämisessä, resursseissa ja vaikuttavuudessa.

Hyte-ohjelma puolestaan keskittyy asukkaiden hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseen ja ennaltaehkäisevään työhön yhdessä muiden toimijoiden kanssa. Se tukee alueen yhteistä johtamista hyvinvoinnin ja terveyden

Turvallisuuslautakunta

19.11.2025

edistämisen näkökulmasta. Kokonaisuutta vahvistaa alueella tehtävä strateginen yhteistyö, joka kokoaa yhteen kumppanuuksia. Tällä tarkoitetaan suunnitelmallista yhteistyötä kuntien, järjestöjen, seurakuntien, yritysten ja muiden kumppaneiden kanssa.

Palvelustraegiasta on liitteenä kaksi versiota. Näistä toisessa kokonaisuutta taustoitetaan laajemmin ja toisessa versiossa esitetään vain palvelukokonaisuuksittain palvelustrategiaan liitetyt tavoitteet ja toimenpiteet.

Toimivalta

Halintosääntö § 18

Esittelijä

Toimialajohtaja, pelastusjohtaja, pelastustoimi Mensala Ville

Päätösehdotus

Turvallisuuslautakunta antaa liitteen mukaisen lausunnon sosiaali- ja terveydenhuollon palvelustrategiasta.

Pöytäkirja tarkastetaan tämän pykälän osalta kokouksessa.

Päätös

Liitteet

- Liite 15 Palvelustrategiaesitys, tiivistetty
- Liite 16 Palvelustrategiaesitys, laaja
- Liite 17 Lakisääteiset vaikuttamistoimielimet, lausunnot sosiaali- ja terveydenhuollon palvelustrategia
- Liite 18 Turvallisuuslautakunta lausuntoluonnos sosiaali- ja terveydenhuollon palvelustrategiasta

Turvallisuuslautakunta

19.11.2025

59

Läsnäolo- ja puheoikeuksien lisääminen nuorisovaltuuston kokouksiin

Turvallisuuslautakunta 19.11.2025
1714/00.02.05.02/2025

Valmistelija hallintopalvelupäällikkö Seija Saarelainen p. 040 7007 289

Selostus asiasta

Yleistä

Nuorisovaltuusto on päättänyt kokouksessaan 4.10.2025 (§ 38) pyytää turvallisuuslautakuntaa ja hyvinvoinnin ja terveyden lautakuntaa nimeämään edustajansa nuorisovaltuuston kokouksiin.

Turvallisuuslautakunnan nimeämällä edustajalla on puhe- ja läsnäolo-oikeus nuorisovaltuuston kokouksissa.

Toimivalta

Hallintosääntö § 18

Esittelijä Toimialajohtaja, pelastusjohtaja, pelastustoimi Mensala Ville

Päätösehdotus Turvallisuuslautakunta päättää nimetä edustajansa nuorisovaltuustoon.

Päätös

Turvallisuuslautakunta

19.11.2025

60

Ilmoitusasiat

Turvallisuuslautakunta 19.11.2025

Esittelijä

Toimialajohtaja, pelastusjohtaja, pelastustoimi Mensala Ville

Päätösehdotus

Merkitään ilmoitusasiat tiedoksi.

Päätös

Turvallisuuslautakunta

19.11.2025

61

Muut asiat

Turvallisuuslautakunta 19.11.2025

Päätösehdotus

Merkitään muut asiat tiedoksi.

Päätös

Turvallisuuslautakunta

19.11.2025

62

Sosiaali- ja terveydenhuollon palveluverkkotyön toinen vaihe

Turvallisuuslautakunta 19.11.2025

1163/00.01.01.04/2025

Valmistelija

Järjestämispäällikkö Jarna Virtanen, p. 040 542 0875
Strategiajohtaja Anu Pihl, p. 050 320 4896
Toimialajohtaja Kati Kallimo, p. 050 442 2302
Vastuualuejohtaja Päivi Kalilainen, p. 050 370 0245
Vastuualuejohtaja Titta Frantsila, p. 040 139 6261
Vastuualuejohtaja Tuija Kovisto, p. 040 513 5821

Selostus asiasta

Aluehallitus päätti 28.6.2025 käynnistää palveluverkkotyön toisen vaiheen.

Hyvinvointialueen palvelutuotanto perustuu monikanavaiseen palveluverkkoon, joka muodostuu digitaalisista, liikkuvista, kotiin vietävistä palveluista sekä palveluista fyysisissä toimipisteissä. Palveluverkkotyön tavoitteina on turvata asukkaiden palvelujen saatavuus ja jatkuvuus, huomioiden taloudelliset reunaehdot ja henkilöstön saatavuus.

Laki sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä (612/2021) edellyttää, että hyvinvointialueen on suunniteltava ja toteutettava "sosiaali- ja terveydenhuolto *sisällöltään, laajuudeltaan ja laadultaan* sellaisena kuin asiakkaiden tarve edellyttää. Palvelut on lisäksi toteutettava *yhdenvertaisesti, yhteensovitetuina palvelukokonaisuuksina* sekä hyvinvointialueen *väestön tarpeet huomioon ottaen* lähellä asiakkaita. Palveluja voidaan koota hyvinvointialueen alueella suurempiin kokonaisuuksiin silloin, kun palvelujen saatavuus ja laadun turvaaminen edellyttävät erityisosaamista tai kalliita investointeja tai kun palvelujen tarkoituksenmukainen, kustannusvaikuttava ja tehokas toteuttaminen edellyttävät sitä."

Palveluverkkotyön ensimmäinen vaihe

Aluehallitus käynnisti 7.11.2023 (§ 340) sosiaali- ja terveystalouden palveluverkkotyön ensimmäisen vaiheen. Työn perustana olivat sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislinjaukset sekä uudistumis- ja tuottavuusohjelmat.

Tarkastelussa olivat kivijalka-, liikkuvat ja digitaaliset palvelut sekä niiden keskinäinen suhde ja tavoitetila. Aluevaltuusto hyväksyi linjausten mukaisen palveluverkon ja sen periaatteet 11.6.2024 (§ 38).

Ensimmäisessä vaiheessa tarkasteltiin seuraavia palveluja:

Turvallisuuslautakunta

19.11.2025

- sote-asemat
- alueellinen osastotoiminta
- ympärivuorokautinen asuminen
- perhekeskuspalvelut
- ikääntyneiden päivätoiminta

Muiden palvelujen osalta laadittiin tiivistetty kuvaus palvelujen saatavuudesta ja saavutettavuudesta sekä palveluverkon kehittämisestä.

Ensimmäisen vaiheen palveluverkkopäätöksessä linjattiin, että sote-palveluita tuotetaan eri kokoisissa ja palveluiltaan sekä aukioloajoiltaan eri laajuisissa toimipisteissä. Laajemmissa toimipisteissä (alueelliset sote-keskukset ja seudulliset sote-asemat) moniammatilliset palvelut ovat kattavammat. Sote-palvelupisteillä tuetaan palveluiden saatavuutta pitkien etäisyyksien vuoksi.

Ensimmäisessä vaiheessa korostuivat:

- toiminnan uudistaminen
- toimintavarmuuden parantaminen
- henkilöstön saatavuuden turvaaminen

Ensimmäinen vaihe toimi myös lähtökohtana vuoden 2024 vuokrasopimusneuvotteluille. Valmistelu toteutettiin kaksivaiheisesti laajalla osallistamisella. Mukana oli hyvinvointialueen työntekijöitä, toimielimiä, kuntia, asukkaita, sidosryhmiä ja kumppaneita. Lisäksi tehtiin laaja vaikutusten ennakkoarviointi ja hyödynnettiin NHG:n (Nordic Healthcare Group) asiantuntijatukea. Ensimmäisen vaiheen toimeenpanon raportointi on osana toisen vaiheen palveluverkkoesitystä (liite 1).

Toinen vaihe: palveluverkkoesitys 2025

Käynnistäminen

Palveluverkkotyön toisessa vaiheessa valmistellaan palveluverkkosuunnitelma vuosille 2026–2030.

Palveluverkkotyön ensimmäisessä vaiheessa linjattiin, että toinen vaihe aloitettaisiin keväällä 2026, jolloin tehtäisiin "päättöksiä vuodelle 2027 ja tarkennuksia palveluverkkosuunnitelmaan vuoteen 2030 asti."

Hyvinvointialueen heikentynyt taloustilanne on kuitenkin lisännyt painetta aikaistaa toisen vaiheen valmistelua. Myös vuoden 2025 talousarviossa todettiin, että toimenpiteet vuokratyövoiman hallinnassa, tilakustannusten vähentämisessä sekä henkilöstön riittävyyden varmistamisessa voivat edellyttää suunnittelun nopeuttamista. Jotta palveluverkkotyön toisen

Turvallisuuslautakunta

19.11.2025

vaiheen toimeenpano voi alkaa vuoden 2026 alusta, valmistelu on tehtävä vuoden 2026 talousarvion laadinnan yhteydessä.

Tavoitteet ja periaatteet toisessa vaiheessa

Palveluverkkotyön toisessa vaiheessa tavoitteena on järjestää asukkaiden palvelut siten, että kustannustaso sopeutetaan rahoituksen tasolle niin kiinteistöjen kuin toiminnankin näkökulmasta.

Tavoitteena on varmistaa, että palvelut vastaavat asukkaiden palvelutarpeeseen ja ovat taloudellisesti ja toiminnallisesti kestäviä sekä valtakunnallisen ohjauksen mukaisia ja näiden kautta luodaan edellytykset laadukkaalle, saavutettavalle ja vaikuttavalle palveluverkolle koko Keski-Suomessa. Aluehallituksen käynnistäessä palveluverkkotyön toista vaihtetta 28.6.2025 se päätti myös periaatteet palveluverkkotyölle ja ne voidaan tiivistää:

1) Taloudellisesti kestävä ja tietoon perustuva palveluverkko

- Kustannus- ja palvelutason sopeuttaminen käytettävissä olevaan rahoitukseen.
- Palveluverkon ja palvelutuotannon uudistaminen.
- Kaikissa palveluissa tunnistetaan kustannustehokkaat ja vaikuttavat tuotantotavat.
- Muutokset toimintaympäristössä, lainsäädännössä tai rahoituksessa voivat vaikuttaa palveluverkon linjauksiin, jolloin niiden vaikutukset tulee arvioida ja tarvittaessa viedä uudelleen päätöksentekoon.
- Palvelutarpeen muutoksiin varaudutaan ennakoivasti.
- Käytettävissä oleva tieto yksikkökustannustannuksista ja laadusta päätöksenteon tukena

2) Uudistuva, monikanavainen toiminta eri aluetasoilla

- Toimintamallien uudistamista jatketaan osana palveluverkon kehittämistä: Palveluverkkotyö pohjautuu toiminnan ja toimintamallien uudistamiseen ja kehittämiseen
- Monikanavaisuus: Palveluja tuotetaan joustavasti fyysisissä toimipisteissä, kotiin vietävinä, liikkuvina sekä digitaalisina palveluina. Liikkuvien palvelujen konseptia täsmennetään.
- Eri aluetasot: Palvelujen saatavuutta ja saavutettavuutta arvioidaan alue-, seutu- ja paikallistasolla sekä yksittäisten toimipisteiden mutta myös liikkuvien palvelujen näkökulmasta. Toimipisteet vaihtelevat kooltaan ja palvelutarjonnaltaan.

3) Kansallinen ohjaus

- Valtion antama ohjaus (esimerkiksi muutostukikeskustelu, vuosittaiset hyvinvointialueneuvottelut, valtakunnalliset tavoitteet), esimerkiksi

Turvallisuuslautakunta

19.11.2025

ikääntyneiden palveluiden ja vuodeosastopalveluiden osalta sekä lastensuojelun osalta otetaan huomioon sekä palvelustrategian että palveluverkkotyön valmistelussa.

4) Tilojen turvallisuus ja tehokas käyttö

- Tilojen käyttöä optimoidaan, yhteiskäyttöä lisätään edelleen mahdollisuuksien mukaan ja tarpeettomista tai toimintaan soveltumattomista tiloista luovutaan.
- Tilasuunnittelussa varmistetaan turvalliset ja tarkoituksenmukaiset tilat sekä henkilöstölle että asukkaille.

Osallisuus ja vaikutusten arviointi

Palveluverkkotyön toisessa vaiheessa osallistetaan asianmukaisia tahoja, kuten kuntia ja muita sidosryhmiä sekä henkilöstöä. Lisäksi siinä hyödynnetään ensimmäisen vaiheen palveluverkkotyöstä saatua laajaa palautetta ja materiaalia ja edellä mainittua strategian väliarviointia ja siihen liittynyttä tulevaisuuskatsausta.

Palveluverkkoesityksestä tehdään vaikutusten arviointi kahdessa vaiheessa. Ensimmäinen, alustava vaikutusten arviointi tehtiin virkavalmisteluna ja julkistettiin osana palveluverkkoesitystä. Vaikutusten arviointia tullaan täydentämään lausuntokierroksen palautteella.

Tiivistelmä esitetyistä muutoksista

Palveluverkko työn toisen vaiheen pohjaesitys on julkaistu 8.10.2025. Palveluverkkotyö liittyy kiinteästi Keski-Suomen hyvinvointialueen palvelustrategian valmisteluun sekä talousarvion 2026 valmisteluun. 8.10.2025 julkaistun esityksen keskeiset nostot voi esittää seuraavasti:

1. Keski-Suomen hyvinvointialueella säilytetään alueellisesti kattava palvelujen verkosto. Palvelutarpeen kasvu edellyttää uusia toimintamalleja. Liikkuvia palveluja täydennetään hyvinvointialueen palveluissa. Palvelujen aukioloaikoja tavoitellaan laajennettavan ja asukkaiden vapautta käyttää eri toimipisteitä lisätään jatkossa. Digitaalisia palveluita kehitetään edelleen.
2. Terveysasemapalveluja tarjotaan sosiaali- ja terveyskeskuksissa, sosiaali- ja terveysasemilla ja sosiaali- ja terveyspalvelupisteissä. Sosiaali- ja terveyskeskuksessa on laajin moniammatillinen palveluvalikoima, laajat aukioloajat sekä kiirevastaanotto, joka palvelee myös iltaisin ja viikonloppuisin. Osaan fyysisistä toimipisteistä tulee muutoksia; yhteiskäyttöisiä tiloja otetaan käyttöön ja liikkuvia toimintamalleja lisätään.
3. Suun terveydenhuollon palveluja kootaan nykyistä suurempiin ja toiminnallisesti vahvempiin yksiköihin.

Turvallisuuslautakunta

19.11.2025

4. Alueellisessa osastotoiminnassa akuuttihoidon osastopaikkoja lisätään pääsääntöisesti laajan palvelun sosiaali- ja terveyskeskusten yhteyteen, joissa kiirevastaanottotoiminta sekä tukipalvelut kuten kuvantaminen ja laboratoriopalvelut ovat kattavammin, jotta voidaan välttää asiakkaan siirtoa paikasta toiseen. Näin voidaan turvata henkilöstön osaaminen, palvelun laatu ja potilasturvallisuus. Neljästä osastosta luovutaan.

6. Ikääntyneiden palveluita kehitetään kokonaisuutena, jolloin tavoitteena on vahvistaa kevyempiä palveluita ja vähentää raskaiden palveluiden käyttöä. Osasta ikääntyneiden ympärivuorokautisen pienistä asumisen yksiköistä luovutaan.

7. Neuvolapalveluissa toimintamallin muutos mahdollistaa paikallisten tilojen joustavamman käytön. Osa neuvolapalveluista toteutetaan sosiaali- ja terveysasemien yhteydessä, joissa on laajemmat aukioloajat ja palvelutarjonta.

8. Perhekeskuksien toimintaa kehitetään edelleen tiiviissä yhteistyössä kuntien, järjestöjen ja seurakuntien kanssa yhteisövaikuttavuuden keinoin.

9. Ikääntyneiden päivätoiminnan kokonaisuudessa kehitetään seniorikeskustoimintaa edelleen yhteistyössä kuntien, järjestöjen ja seurakuntien kanssa.

Aikataulu – päätöksenteko ja lausuntokierros

Hyvinvointialueen strategian, palvelustrategian ja sosiaali- ja terveyspalveluiden palveluverkkotyön toisen vaiheen viranhaltijaesitys valmisteltiin ja julkiastiin samaan aikaan Hyvinvointialuejohtajan talousarvioesityksen kanssa, 8.10.2025 ja kokonaisuus on aluevaltuuston päätöksenteossa 9.12.2025.

Projektikokonaisuuden poliittisesta ohjauksesta vastaa aluehallitus. Lausuntoaikana 8.10.2025-5.11.2025 kuultiin hyvinvointialueen eri toimielimiä, asukkaita ja laajasti eri sidosryhmiä. Palautetta analysoidaan parhaillaan ja tulleesta lautakunta saa kokouksessaan katsauksen.

Talous

Palveluverkkoesitys sopeuttaa hyvinvointialueen taloutta 18,6 M€

Toimivalta

Hallintosääntö § 18

Turvallisuuslautakunta

19.11.2025

Esittelijä

Toimialajohtaja, pelastusjohtaja, pelastustoimi Mensala Ville

Päätösehdotus

Turvallisuuslautakunta antaa liitteen mukaisen lausunnon sosiaali- ja terveydenhuollon palveluverkkotyön toisesta vaiheesta.

Pöytäkirja tarkastetaan tämän pykälän osalta kokouksessa.

Päätös

Liitteet

- Liite 19 Sosiaali- ja terveyspalveluiden palveluverkkoesitys vaihe 2, 28.10.2025
- Liite 20 Sosiaali- ja terveyspalveluiden palveluverkkoesitys vaihe 2, tiivistetty, 28.10.2025
- Liite 21 Viitasaaren vammaisneuvoston kannanotto hyvinvointialueen palveluverkkoesitykseen ja strategialuonnokseen, 29.10.2025
- Liite 22 Lakisääteiset vaikuttamistoimielimet, lausunto, hyvinvointialueen palveluverkkoesitys
- Liite 23 Turvallisuuslautakunta lausuntoluonnos sosiaali- ja terveydenhuollon palveluverkkouudistuksesta, 2. vaihe